

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Redakcija vsakega števila in vsakega posebnega števila v Mariboru s političnim in gospodarskim delom na celotno leto 4 K, pol leta 2 K in na četrt leta 1 K. Redakcija na Koroški 5 K, na druge izvenredne štroke 6 K. Niti ne bode sam post, plača na leto samo 3 K. Redakcija se postavlja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodara“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do objave. — Delavci, ki delajo na tiskovni delavnici, dobijo letno plačilo naročnika. — Posamezni list stane 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta št. 8. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo Koroška cesta št. 8, vnaprejšnje naročila, listov in reklamacij. — Za izdatke se plačuje od vsakega posebnega števila 15 v., za dnevnik 25 v., za tisk 35 v. Za večkratne objave priložen papir. Izdatki se sprejemajo do ure 12. — Menarje reklamiranja se politično prava.

Naši državni poslanci.

Slovenska javnost sedaj veliko razpravlja o tem, ali naj slovenski državni poslanci na Dunaju skupno postopajo, brez razlike na svoje krščansko ali liberalno prepričanje, ali pa se naj ločijo z ozirom na svoje prepričanje.

Kolikor vemo, se v tem oziru še ni izrekla niti Slovenska kmečka zveza niti na njenem programu izvoljeni poslanci, ampak se to stori še le prihodnji teden. Kaj se bo ukrenilo, nam ni znano, toda to je gotovo, da naši poslanci ne bodo zatajili glavnih točk svojega programa nikdar in nikjer. Več ne vemo in kar bi več rekli, bilo bi samo ugibanje.

Bolj jasno začetno pot imajo poslanci štajerske liberalne stranke po glavnem zboru svojih zaupnikov dne 26. maja v Celju. Bistveni odlomek iz dotičnega sklepa Narodne stranke se glasi:

„Poslancem se nujno priporoča, v narodno političnih vprašanjih postopati složno z vsemi slovenskimi poslanci. Glede ostalega dela se poslancema samima prepusti, v kateri parlamentarni skupini se odločita delovati, za izvrševanje svojega programa, ne priporoča se jim pa, brez pogojno vstopiti v dr. Sušteršičev klub.“

Liberalna poslanca imata torej samo dvojno navodilo, ne vstopiti v „dr. Sušteršičev“ klub brez pogojev in delovati (samo!) v narodno političnih rečeh skupno z drugimi poslanci!

Sicer ni nobenega Sušteršičevega kluba in ga tudi ne bo, vendar mi razumemo mlado stranko tudi v njenih neumnih izrazih. S Sušteršičevim klubom misli se klub, ki bi se osnoval na krščansko-demokratski (ljudski) podlagi. V tak klub torej liberalna stranka ne priporoča stopiti svojim poslancem. Sicer je za slepilo pridjana beseda „brezpogojno“, a ravno s tem je izraženo, da v istini ne priporoča svojim poslancem vstopa v tak klub. Le v narodno političnih rečeh naj bi Roblek in Ježovnik postopala složno z vsemi slovenskimi poslanci.

Naj padeta Roblek in Ježovnik na katero plat koli, nikjer ne bosta mnogo koristila in gotovo se ne bo noben klub pulil za nja, vendar pa nastane vprašanje, kam se bosta torej obrnila, če se jima ne priporoča vstopiti v krščansko-demokratski klub?

Na to vprašanje nam je odgovorilo uradno glasilo Narodne stranke že dne 11. aprila: „Tudi za štajerske Slovence utegne biti izvolitev Hribarja (li-

beralnega župana ljubljanskega) velikega pomena. Neodvisni narodni poslanci iz štajerske bodo gotovo radi iskali prijateljski stik s tem odličnim možem.“

Ne izrecno, a med vrstami je dovolj jasno povedano: Roblek in Ježovnik se priklonita kranjskemu liberalnemu županu Hribarju! To je že dolgo časa dogovorjena stvar! Za to je le gola komedija nekaterih liberalnih listov in liberalcev, ki zagovarjajo še vedno skupen klub. Sami ne bi radi odklonili skupnega kluba, za to sedaj pišejo za skupen klub, da bi ga odklonili krščanski poslanci ter prevzeli s tem vso odgovornost za neslogo v državnem zboru. Toda naši liberalci so v svoji mladi neizkušenosti in neumnosti izdali cel načrt ter razkrinkali liberalno hinavstvo.

Mi pribijamo torej, da predno so govorili poslanci Slovenske kmečke zveze, so štajerski liberalci že dovolj jasno odklonili skupno nastopanje vseh slovenskih državnih poslancev. Kaj bodo poslanci Slovenske kmečke zveze storili v ožigled tega dejstva, ne vemo. In če se sloga ne doseže, nosi odgovornost za neslogo le liberalna stranka.

Grdo je pa od Robleka in Ježovnika, če se vdinjata Hribarju, ki se je brez ovinkov izrekel za razporoko in prosto šolo in ki je kot meščanski zastopnik vedno odločen nasprotnik kmečkih teženj. Če Roblek in Ježovnik to storita, potem nesramno izdajata svoje volilce, katerim sta se predstavljala kot krščanska in kmečka kandidata!

Mednarodno kmetijsko zborovanje na Dunaju.

(Izvirno poročilo slovenskega udeleženca.)

Ni treba, da bi bil človek kmetovalec, če se hoče zanimati za kmečko vprašanje. Treba je le, da ima srce na pravem mestu in v glavi toliko pameti, da dobi prepričanje o važnosti žalibog še tako malo spoštovanega kmečkemu stanu.

Dandanes je pa hvala Bogu vendar se v tem oziru toliko zboljšalo, da se javnost prav marljivo peča s kmečkim vprašanjem.

To je kazal naš kongres (zborovanje).

Izstopim na Dunaju na južnem kolodvoru zgodaj v jutro dne 21. majnika v družbi starega znanca zadružničarja od poklica, in vrlega zastopnika goz-

darske višje šole v Brucku. Zmenili smo se, da se ob 10. vidimo v parlamentu, v državni zbornici, kjer se je vršilo zborovanje, pri slovesni otvoritvi kongresa.

Toda videli se nismo, akoravno smo bili vsi navzoči; bilo nas je pač preveč, kakih 3000 udeležencev.

Vse evropske države so bile zastopane v velikem številu, posebno je bilo veliko Francozov, Nemcev iz nemškega cesarstva in Švicarjev. Druge izvenevropske države so pa poslale svoje zastopnike. Videli si jih iz Egipta, Kitajskega, Perzije, Japonske, Čile, Meksike, Argentine, Zedinjenih ameriških držav itd.

Kakor nekaki predpomen je kongres zboroval v naši državni zbornici, kajti od splošne volitve sem dobil naše državno zastopstvo bolj agrarni lice in dal Bog, da bi, kar se je 21. majnika tam sklenilo, poslanci, ki so bili sedaj izvoljeni, v prid ubogega kmeta in cele domovine v zakonsko obvezno obliko spravili.

Oni, ki najbolj ovirajo razvoj Avstrije, Madžari, so se tudi že pri prvi slovesni seji po enem svojih zastopnikov kar oglasili in se pritožili, da se Madžarska imenuje v zvezi z Avstrijo. No, ta jih je čul! Splošno ogorčenje se je pokazalo pri vseh udeležencih in burno so zborovalci ploskali, ko je predsednik Auersperg izjavil, „naj pa bo Madžarska sama!“

Poleg mene je stal gospod, kateremu se je poznalo, da je Madžar. Ta me je pri splošnem ugovarjanju oziroma ploskanju vprašal, je ta manifestacija proti ali za Madžare. Odrežal sem se mu kratko: „Seveda proti Madžarom!“ Nato jo je odpihal.

Celi načrt tega kongresa ali shoda je bil kaj mnogovrsten in obsežen. Poročalo se je v 11. odsekih o vseh poljedelskih vprašanjih, priredili so se poučni izleti in ni manjkalo tudi krasnih svečanosti na čast zborovalcev iz celega sveta.

Za danes omenim samo, kaj se je v teh 11. odsekih obravnavalo: 1. odsek je razpravljal o gospodarskih vprašanjih, tičejočih se vseh narodov. 2. odsek pečal se je z zavodi, v katerih se podučuje kmetijstvo in gozdarstvo ter s poskuševališči. 3. pečal se je z rastlinstvom, pridelki in poljedelskimi orodji in stroji. 4. z živinorejo in živinozdravstvom. 5. z delovanjem v poboljšek kmetijstva, n. pr. osuševanje travnikov, skrb za planinske pašnike itd. 6. z industrijo v zvezi s poljedelstvom. 7. z boleznimi, povzročenimi po živalskih in rastlinskih škodljivcih. 8. pečal se je z gozdarstvom. 9. pečal se je z ribarstvom.

Podlistek.

Maribor in Slovenstvo.

(Zgodovinske črtice.)

Predaval na obnem zborovanju „Zgodovinskega društva“ v Mariboru dne 25. novembra 1906 profesor dr. Karol Verstovšek.

Važnost zgodovine in pomen „Zgodovinskega društva“.

Edino zgodovina nam ohrani marsikatero važno pojave, katere bi nam kot narodu odrekli politični nasprotniki. Ta pričuje čisto za nas tudi v slučajih, v katerih nas ne branijo niti gosposka niti vladni organi. V takih prilikah je le zgodovina tolažnica, ki nam daje pogum in opravičuje naše zahteve, ki jih stavimo vedno v prospeh in procvit svojega jezika, v blago gospodarskega razvoja svojega domačina, v povzdigo splošne izobrazbe in omike slovenskega ljudstva.

Prava zgodovina tudi biča brez razločka krivice, ki se gode vsakemu narodu, ter jih razkriva svetu; poleg tega pa opozarja na vedno dejstvo, da moč ali sila prevladuje, da mogočnej zapoveduje slabšemu po svojem lastnem nagibu, ne zmene se za pravico.

Velike važnosti je torej iskati povsod podatkov, ki govore za domače razmere, ki zagovarjajo slovensko ljudstvo in to tem bolj, ker je narodnostni prepričanje, da tako preiskovalce, da zamoče vse, kar je le ugodnega za našo preteklost, narobe pa obširno razpravljajo le podatke minolih dob in sedanjosti, s katerimi lahko smešijo slovenski rod in mu podkapa ugled celo v obliki učenih zgodovinskih raziskavanj.

Slavna gospoda, da te moje opazke niso nikakor pretirane, veste sami, ki ste se le nekoliko bavili z zgodovinskimi študijami; treba je le pogledati učenih knjig zgodovinskih, da se do cela prepričate o ukovitnem zgodovinskem slovenskem. Vsega slišiš dovolj v šolah, še preveč, slovenske ali slovenske zgodovine ne pozna niti srednješolec. Temu so pač najbolj krive razmere.

Te zahtevajo od nas tem večje obrambe. Pomagati si moramo sami in se braniti, da ohranimo za vedno priče svoje, da pazimo, da ne ugonobi ali pokvari naših virov krivična roka.

Slomšek je bil pač velik rodoljub. Vse strani slovenskega življa je obsegal njegov velikanski duh. Tudi v našem smislu je on začel orati ledino. Spodbujal je svoje župnike, da pišejo spominske knjige, kajti zgodovina mu je bila vir vseh pravih in dolžnosti, voditeljica bodočih časov za narode, posamezne kraje in rodine. Slomškov glas je bil zares že tedaj tem bolj upravičen, ker se ni nikdo zmenil za svetlinje slovenskega naroda spodnještajerskega.

Zabredli smo tako daleč, da ne omenjajo nemški pisatelji, zgodovinarji, ki spisujejo zemljepisje in pa zgodovino štajerske, niti najvažnejših dogodkov, s katerimi so v tesni zvezi Slovenci.

Ti zatajujejo zlasti slovenska imena, dočim nam slične nemške knjige celo iz jožefinske dobe iz srede in konca 18. stoletja navajajo pri vsaki malenkosti tudi slovenske izraze. Pri tem pa moramo pomisliti na razloček med slovenščino na štajerskem in pa sedanjim razvitim jezikom! Razmere so torej postale druge in sicer skrajne, ki zahtevajo marljivih študij in preiskovanja domače zgodovine.

To lepo nalogo je prevzelo velevažno Zgodovinsko društvo za slovenski Spodnji Štajer, ki pa

lahko vztraja le, če najde dovolj podpore pri rodoljubih. Da sem opozoril na potrebo tega velevažnega društva, ki je zacvetelo v kratki dobi svojega delovanja, da bi pridobil ljubav vseh zbranih za to naravno požrtvovalno delo, je edino namen tega mojega uvoda današnjemu predavanju, v katerem hočem v kratkih potezah se dotakniti lokalne zgodovine, v kolikor uvažuje ta Slovence najsibode v družabnem, slovstvenem, gospodarskem ali političnem oziru.

Najstarejša zgodovina Mariborskega mesta.

Nikakor ni mogoče, da bi podal v jednem predavanju natanko zgodovino Slovenstva v Mariboru. Snovi je precej, zlasti če uvažuje vse okoliše, ki so v tesni zvezi s Slovenstvom. Zadoštujejo naj le kratke črtice, ki pa ne morejo biti povsem popolne, ker ne združijo lahko te različne snovi v edno celoto tako, kakor snovi o skupnem narodnem razvoju. Poleg tega so pa tudi viri redki in čisto pomanjkljivi, tako da ne zadoščajo za vsako posamezno dobo, niti ne podajo celotne slike.

Iz najstarejše dobe mesta Maribora ne moremo govoriti o podrobnostih, zlasti kar se tiče slovenskih zadev. Omenimo le, da so stanovali v prvotni dobi okoli Maribora keltsko-germanski in ilirsko-panonski narodi, katere je podvrnil Rimljan; o teh pričajo rimske starine, katere so našli v mestni okolici. Pravljica celo pripoveduje o nekem starem mestu onstran Drave med Radvajem, Windenavom in glavno cesto, ki se je neki pogreznilo. Za rimljanskih cesarjev se ni pravega sledu o tem mestu. Naravna lega pač govori za to, da so najbrže ostajali že Rimljani tudi tukaj med postojankama Petovijem in severno Solko. Rimsko carstvo je padlo; zapustilo je mnogo sleda svoje visoke kulture tudi v teh krajih. Narodi, ki so bivali

10. z vinorejo in kletarstvom. Zadnji 11. odsek pa je obravnaval sadjarstvo, vrtnarstvo in uporabo sadja in zelenjave.

Vsi poročevalci so svoja poročila vložili tiskane skupnemu odboru in je smel vsaki samo 20 minut o svojem poročilu govoriti; razpravljalo se je pa potem o vsakem poročilu. Udeleženci dobili smo vse tiskane referate ter sploh vsa objavljenja za 20 K.

Glavni namen tega mednarodnega zborovanja je bil ta, da so odlični strokovnjaki celega sveta prišli v osebno dotiko in medsebojni razgovor.

Prihodnjic vam hočem še več o tem kongresu pisati. Ponosen sem pa, da mi je bila dana prilika se tega gotovo velpomenljivega zborovanja vdeležiti in želim to, kar sem tam slišal in kar bom zdaj doma še v poročilih čital, blagim poljedelcem bodisi ustno ali pisмено podati.

Politični ogled.

— **Novi državni zbor.** Sedaj se zopet poroča, da bo sklican državni zbor na dan 17. junija.

— **Deželni odbornik Robič** namerava odložiti deželnozborski mandat. To bi bil hud udarec za nas Slovence, ker bi potem na Robičevo mesto prišel namestnik baron Rokitsky in bi Slovenci izgubili sedež v deželnem odboru. Za to upajo in želijo vsi dobromisleči Slovenci, da bi g. Robič še vendar obdržal deželno odbornišvo. Narodna stranka sama že čuti, kakor se da spoznati iz njenih glasil, kako politično budalost je naredila, da je strmoglavila zaslužnega profesorja Robiča na korist nezmožnega mesarja Ježovnika, ki svojemu narodu ne bo nikdar nič hasnil, ampak mu samo na ugledu škodoval. G. Robič naj bo uverjen, da še kljub zadnji volitvi uživa zaupanje večine ljudstva, kajti pri zadnji volitvi se v njegovem okraju ni pokazala ljudska volja, ampak skrajno nasilstvo pod vodstvom učiteljsva, ki je pokazalo grdo nevhvaležnost nasproti svojemu najboljšemu prijatelju.

— **Sestanek slovenskih državnih poslancev.** Dne 4. maja so se sešli v Ljubljani poslanci Slovenske ljudske stranke iz Kranjskega, Slovenske kmečke zveze iz Štajerskega in Sloge iz Goriške ter soglasno sklenili, da bodo v državnem zboru solidarno (jednotno) nastopali. Konečno se je izvolil posebni izvršilni odbor, ki je dobil osobito nalog, stopiti radi osnivanja državnozborskega kluba v stik z drugimi jugoslovanskimi poslanci.

— **Zenske in volilna pravica.** Pri nas Slovencih se danes marsikoga osupne, če bi mu rekli, da imajo tudi ženske pravico, da oddajo svoj volilni glas. Toda kar je pri nas tuje, je drugje mnogokrat navada; kar se nam zdi nekaj nesmiselnega in nemogočega, je drugje že davno vpeljana stvar. V Avstraliji imajo ženske ravno tako pravico voliti in biti izvoljene, kakor moški. In res sedi v avstralski državni zbornici več ženskih poslancev. V Združenih državah severoamerikanskih volijo in so izvoljene kot poslanci tudi ženske v različne deželne zbornice. V Evropi doslej še nismo imeli države, v kateri bi ženske volile in bile izvoljene v kak javen zastop, kakor so državni ali deželni zbor. V tem oziru je storila prvi korak Finska. Finska dežela je ena izmed mnogih pokrajin Rusije in stoji napram osrednji ruski vladi v sličnem razmerju kakor Štajerska napram avstrijski vladi. In deželni zbor te pokrajine je bil pred kratkim izvoljen prvič na podlagi splošne in enake volilne pravice ta-

že za Rimljanov pri nas, so se morali umakniti močnemu navalu v 5. in 6. stoletju. Slovane so potisnili iz severovzhoda proti jugu in zahodu barbarski azijski narodi.

Izmed teh Slovanov so se naselili, kakor je to znano, po naših krajih Slovenci, kjer so ostali deloma do danes. Do 13. stoletja nam kažejo listine jasno, da je bilo v mariborskem okrožju plemstvo, znano so imena: Braclav, Ljudomir, Rato itd., in prebivalstvo slovenskega pokolenja. To plemstvo in prebivalstvo v skupnih naselbinah se je vedno bolj zgubljalo, oziroma se odtuževalo okoliškemu ljudstvu, int to vsleli vpliva vladajočih hiš. Znano je, da so ti slovenski kraji imeli le kratek čas svoje slovenske kneze, prišli so ti v oblast bavarsko in pa pod vpliv frankovsko-nemških vladarjev.

Ravno ti, akvilejski patriarhat in solnograški nadškofje, so pripravljali pot germanskemu vplivu v te kraje, ki je pritiskal odvisihdob z vso silo na domače ljudstvo. Naseljevali so po Gornjem Štajerskem svoje nemške naselbnike, pa tudi na Spodnjem Štajerskem, zlasti v skupnih naselbinah, kakor je bila že tudi Maribor.

Od 13. stoletja nahajamo to naselbino že skoro čisto nemško, — mnogo je bilo naseljencev židov — dasi je bila okolica vedno le slovenska. To nemško prebivalstvo se je v mestu dolgo držalo; le dolgotrajne vojne srednjega veka in razne nezgode so očistile te vrste; Slovenci iz okolice so se začeli naseljevati v mestu, kakor nam pričajo imena mestjanov teh dob že v 15. stoletju: Rojko, Kamičan i. dr. Okoliški Slovenci so dali vse čase mestu dovolj zaroda, toda pod vplivom mesta, ki je dobilo znane svoje pravice, so se ponemčili vsikdar naseljenci. To je torej stara pesem do današnjega dne, kakor še sedaj priča dvetretjinka rodovinskih slovenskih in čeških imen.

Zanimiva je statistika prebivalstva koncem 18. stoletja. Bilo je do 282 rodov in v mestu; med temi je

ko za moške kakor za ženske. Finski deželni zbor se je sešel minuli petek k svoji prvi seji. Med poslanci je tudi dosti žensk, ki sede pomešano med svojimi moškimi tovariši, h kateri stranki pač pripadajo.

— **Zveza krščanskih nemških strank.** Konzervativni posanci so sklenili stopiti v zvezo z krščanskimi socialci. Ta zveza bo torej štela 96 poslancev (66 krščanskih socialcev in 30 konzervativcev) in bo najmočnejša stranka v državnem zboru.

— **Zmaga krščanskih strank med Nemci.** Židovsko časopisje hoče omalovaževati vspehe nemških krščanskih socialcev pri zadnjih državnoborskih volitvah, a nemška krščanska struja je daleko presegla socialno demokracijo, da o poraženih liberalcih niti ne govorimo, slovenske krščanske struje pa bodo le še krepko pomnožile vrste za pravo socialno delo vnetih mož. Na Dunaju so krščanski socialci dobili 157.000 glasov, in 20 mandatov, socialni demokrati 127.000 glasov in 10 mandatov, liberalci so na Dunaju vjeli samo tri mandate. Za veliko svetovno mesto Dunaj, ki ima mogočno organizirano socialno demokracijo, je to velikanski vspeh. V Berlinu n. pr. je socialna demokracija pri zadnjih volitvah pobrala razen enega vse mandate. Notranje dunajsko mesto so v prejšnjem državnem zboru zastopali židovski liberalci Wrabetz, Noske, Ofner in Kopp. Od teh mandatov so si krščanski socialci priborili tri mandate, in le en mandat obsežnega dela je dobil liberalci. Celo v dunajskem Leopoldovem mestu, katero je dosedaj zastopal liberalci dr. Vogler, je stranka priborila en mandat, drugi novi mandat v tem mestu je z največjim trdom ostal v posesti židov. Prej so imeli krščanski socialci na Dunaju 12 mandatov, sedaj so jih dobili 20! V vseh 21 kmečkih občinah na Nižje Avstrijskem so krščanski socialci zmagali s tolikimi večinami, da na kako izpremembo posestnega stanja niti misliti ni! V mestih izven Dunaja na Nižjeavstrijskem doslej krščanski socialci niso imeli poslancev. Sedaj so krščanski socialci priborili tri nižjeavstrijske mestne mandate in le en mandat so si s socialdemokratsko pomočjo mogli ohraniti liberalci. Na Tirolskem so nemški krščanski socialci priborili si 13 mandatov, na Štajerskem 2 in po en mandat na Koroškem, Moravskem in Češkem, tako da je sedaj nemška krščansko-socialna stranka najmočnejša nemška stranka v Avstriji!

— **Mnenje o naši armadi.** Nemški list „Voss. Zeitung“ objavlja članek, ki izjavlja o naši armadi sledeče: V razvoju avstrijske armade se je pojavilo usodno nazadovanje. Stotnije imajo 60, k večjemu 80 mož, za nove topove pa manjka moštva, zlasti pa je zaostala mornarica daleč za italijansko. Pripravlja se evropska vojska, sovražnik bo stal o bmeji; kaj se zgodi potem?

— **Nižje Avstrijsko.** Nižjeavstrijski deželni zbor, ki je sedaj sklican na kratko zasedanje, je obravnaval minoli teden o lovski postavi. Krščansko-socialna stranka se je pri tem krepko potegovala za kmeta.

— **Volitve v Galiciji.** Izmed 106 galiških poslancev jih je izvoljenih dosedaj 80 in sicer 14 konservativcev, 2 demokrata, 13 narodnih demokratov, 3 napredni demokrati, 4 socialni demokrati, 14 pristašev Poljske Ljudske Stranke, 9 pristašev poljskega centra, 2 Starorusina, 8 Ukrajincev, 4 radikalni Rusini, 2 Zionista (žida), 4 divjaki in 1 rusinski socialist.

— **Socialdemokrati in kmet.** V Strašnicah na Češkem je bilo 17. maja zborovanje socialdemokratov. Pred otvoritvijo zborovanja je začelo goreti v bližini neko kmečko poslopje. Socialdemokrati pa niso šli ga-

bilo le 102 mariborskih, toda 180 tujih; med tujimi je bilo 33 iz Slov. gor. in bližnje okolice, 9 kranjskih, 17 čeških; iz Nemčije jih je bilo 21 itd. Med domačimi, torej 102 rodovi, pa nahajamo zopet mnogo slovenskega pokolenja, kakor pričajo imena: Zupanič, Vračko, Jakobič, Brecl, Sinko i. dr.

Natančnejša zgodovina mesta Maribora nas danes ne zanima; povdarjati pač moramo, da ima mesto, ki je imelo zlasti razvito trgovito, lepo preteklost zlasti iz srednjega veka. Vendar Slovenci kot taki nimajo prave zveze z dogodki tega kraja. Nas zanimajo le Slovenci v mestu samem, njihov pomen na slovenskem in političnem polju za ves slovenski Štajer.

Maribor središče štajerskega slovenstva.

Plodonosno dobo mariborskih Slovencev določamo po raznih važnih vplivih, ki so se pojavljali s tako silo, da lahko trdimo, da je bil Maribor v neki dobi 19. stoletja nekako središče vsega delovanja ne le za Spodnji Štajer, temveč sploh na Slovenskem. Za Sp. Štajer si še to prvenstvo prisvajamo lahko z vso pravico.

V prvi vrsti utemeljujemo to prikazen s primerno logo mesta samega, ki je najbližje Slovenskim goricam, ki so rodile toliko veleumov, in pa blizu Gradača, kjer so se zbirali v 18. stoletju dijaki zlasti iz mariborskega okrožja in duhovniki iz teh pokrajin, ki so bile pod sekovskim škofijstvom.

Nadalje je vplivala na posebni razvoj Slovencev v tem mestu stara, slavna gimnazija, tiskarstvo, pozneje preselitav lavantinske škofije v Maribor; vsi ti faktorji so zares pripomogli, da je vodilo mariborsko Slovenstvo štajerske Slovence in je od dobe probuje načelovalo in dalo politično smer.

(Dalje prihodnjic.)

si. Njihovo glasilo „Pravo Lidu“ piše k temu: le naj pogori agrarcem (kmetom) vse s slamo in rezanco v glavi vgrad.

— **Socialdemokrati** bodo imeli v prihodnjem državnem zboru 87 poslancev. Tukaj se vidi, kake uspehe je doseglo organizirano delavstvo. Kmetje, pomenajte socialdemokrate in organizirajte se v močno stranko v našo Kmečko zvezo!

— **Zmaga katoliškega centra na Bavarskem.** Iz Monakovega poročajo od 1. t. m.: Pri deželnozborskih volitvah si je katoliški centrum priboril doslej 99 poslancev, liberalci samo 25, socialdemokrati 20, liberalni bauernbändlerji 19.

— **Anglija in Indija.** Zopet se bo uresničil rek: Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade. Angleška je nahujskala Japonsko k vojski proti Ruski in jo pri tem podpirala, da oslabi svojo najmočnejšo tekmovalko. Res so Japonci zmagali, zmagal je rumen človek belega. Dosedaj je rumeno pleme imelo vedno strah pred belim, o katerem je mislilo, da je nepremagljivo. V zadnji rusko-japonski vojski so videli, da temu ni tako. Rumeni človek se je zato začel gibati in se skuša otresti belega gospodarja. Tudi Angleška poseduje celo deželo Indijo, tako veliko, kakor cela Evropa, v kateri žive večinoma rumenokožci. Ti so dobili sedaj pogum in začeli so vzdigovati glave, da bi se otresli Anglije. Tako bomo imeli bržkone v kratkem v Indiji veliko vojsko, v kateri se bodo borili Indijci za svojo neodvisnost.

— **Norveški kralj in kraljica** sta se te dni mudila v Parizu. Kralj je obiskal predsednika francoske ljudovlade Fallieresa. Na jesen vrne Fallieres obisk na Norveškem.

— **Japonci in Američani.** Ruski list „Dalnij Vostok“ piše, da se je takoj po japonsko-kitajski vojski na Japonskem ustanovilo politično društvo, katerega namen je bil, pripraviti ljudstvo za vojsko z Rusijo. To društvo — piše list — je izdajalo časnike, brošure in njegovi govorniki so hodili po domovini ter so vzbujali med ljudstvom sovražstvo do Rusov. Na ta način so utrjevali v narodu prepričanje, da je rusko-japonska vojska neobhodno potrebna. Tisto navdušenje, s katerim so se borili japonski vojaki in častniki v rusko-japonski vojski, je jasno dokazalo, da je desetletno delovanje društva „Tajro“ prineslo obilo sadu. Sedaj — nadaljuje list — iz časnika „Osaka Majnici simbul“ smo izvedeli, da se je na Japonskem ustanovilo enako društvo, ali s tem razločkom, da je njegovo delovanje naperjeno zoper ameriške Zedinjene države. Društvo ima naslov: „Tajbej dosikaj.“ Četudi japonska vlada še ni storila nobenih korakov proti zadnjemu činu washingtonske vlade, je japonska inteligenca že dala svoj odgovor s tem, da je ustanovila omenjeno društvo.

— **Punt francoskih vinogradnikov.** Kako da skrbi brezverska socialistična stranka za nižje sloje, posebno za kmeta vinogradnika, kaže sedajni punt vinogradnikov, ki so zažugali vladi, da ne plačajo več davkov, če se ne skrbijo za njihov pridelek — vino. Na Francoskem posebno cvete pod židovsko demokratsko vlado pančanje vina. Vsled tega ne morejo prodati vinogradniki svojega vina, ali pa le po zelo nizki ceni. Kako velike važnosti je tam pridelovanje vina, kaže to, da se prideluje od 86 okrajev na Francoskem v 77 okrajih vino, ki prinaša na leto 1200 milijonov frankov. Temuuntu se je dosedaj pridružilo skoro en milijon vinogradnikov, zato se bo vlada morala ozirati na njih zahteve.

Razne novice.

* **Duhovske vesti.** Prestavljeni so č. gg.: Ivan Zaje, kaplan v Ribnici na Pohorju, v Škale; Ivan Ogradi, kaplan v Skaluh, k Sv. Barbari v Haložah; Franc Mandeliček, kaplan pri Sv. Juriju ob Ščavnici, v Ribnici na Pohorju.

* **Imenovan je za vojaškega kaplana II. vrste v rezervi** č. g. Franc Letonja, kaplan v Vitanju.

* **Obrambno društvo** za duhovnike lavantinske škofije ima v sredo dne 12. junija 1907 ob 4. uri popoludne svoj ustanovni shod. Vsi duhovniki so na ta shod prav uljudno povabljeni.

* **Imenovan je za nadoficijala pri sodnji** v Ormožu oficijal g. Ivan Lubeč v Laškem.

* **Iz finančne službe.** Finančni komisar g. Fr. Ferencak v Smarju pri Jelšah je stopil v pokoj. Nadpaznik finančne straže g. Ernest Cajnko je premešen iz Laškega trga k Sv. Juriju ob Ščavnici, na njegovo mesto pa pride nadglednik g. F. Struel. Prestavljeni so nadpazniki: Vinc. Kunej iz Konjice v Ptuj, Ivan Pašon iz Ptuja v Konjice, Anton Fabian iz Brucka v Maribor, Jakob Kosič iz Zeltwege v Maribor, Fried. Stieglitz iz Maribora v Ormož, Fr. Čaplak iz Leobna v Maribor in Jožef Volavšek iz Celja v Radgonu.

* **Iz davčne službe.** Davčni preglednik g. Ant. Stepic v Kozjem je prestavljen kot davčni oficijal k glavni davkariji v Maribor. Davčni pristav g. Franc Schuscha je prestavljen iz Konjice v Celje. Davčni oficijal g. Alojzij Knez je imenovan za preglednika in prestavljen iz Maribora v Vorau.

* **Resnicoljubna „Domovina“** nesramno laže, da se je dr. Benkovič udeležil nemške „Siegesfeier“ v Hrastniku. Resnicoljubna „Domovina“, globoko! si padla, da upaš razširjati že tako gorostasne laži.

* **Duhovniška „Domovina“** — ali kaj? Debelo smo gledali, ko pravi „Domovina“ v svoji 61. št., da bi trebalo odgovoriti na Prekmurškem — narodnih du-